

Alžběta Stančáková

Tři krajiny Františka Hrubína

(Posudek vedoucího bakalářské práce)

Bakalářská práce Alžběty Stančákové o osudových krajinách Františka Hrubína nápadně přesahuje průměr bakalářských prací, ale stejně nápadné jsou i její nedostatky. Hned na úvod chce říci, že přednosti vidím ve schopnosti jemného porozumění Hrubínovu básnickému výrazu, ve schopnosti citlivého zvažování básnických slov a ve schopnosti jejich místy až poetické transpozice do odborného textu. Nedostatky shledávám v oblastech, které vyžadují sebeomezující řád. Např. úvodní kapitoly o zobrazování krajiny v literatuře a o Hrubínově básnické osobnosti jsou jen s námahou dotažené do racionálního tvaru. A jakkoli je ústřední téma práce zřetelně definované, ztrácí se postupně pod náporom různorodých, někdy značně extenzivních postřehů.

To neznamená, že by autorka nebyla schopna pracovat systematicky. Např. úvahy o významu dálky a noci nebo pokus o typologii noci v básních prvních Hrubínových sbírek (kap. Krajina nedohlédnutí) přináší více konkrétního než vágní charakteristiky citované z knižní publikace Ivy Málkové. A specifický způsob Hrubínova básnického pojmenovávání noci vede autorku k definování základního postupu, kterým se básník dotýká i jiných fenoménů. Termín „segmentace“, který Stančáková v této souvislosti používá, není snad zcela přesný, ale je funkční v tom smyslu, že pojmenovává dosud nepostřehnutou vlastnost Hrubínovy poetiky. Autorka se v těchto případech zjevně nespokojuje s pouhým popisem a odvážně prostupuje do hlubších, nezjevných významových vrstev básnickova díla.

Se stejnou senzibilitou pak Stančáková přistoupila i k Hrubínovým městským krajinám, a i zde dokázala postřehnout podstatnou vlastnost básnickovy městské krajiny – redukci nebo otupení smyslového vnímání. Odlišnost Hrubínových městských a přírodních scénérií potom podtrhuje nápaditými postřehy např. o dvojitým typu personifikace, o proměnách Hrubínovy kosmické metaforiky, případně i srovnáním dvou básní s tématem hrajících si dětí. Ostatně i kapitola o Romanci pro křídlovku, přestože je pojata spíše deskriptivně, naše dosavadní poznání básně obohacuje, originálně např. v pasážích, kde si autorka všímá dichotomie interiéru a exteriéru.

Je snad škoda, že na tomto místě autorka neskončila. Že svou práci nesměřovala pouze k elementární Hrubínově básnické krajině a že téma hledání podob básníkovy domova ji vedlo i k Hrubínovým textům jiných literárních druhů. Její čtení básnickových vzpomínek U stolu je mnohem jednodušší než její originální uchopení básnickovy lyriky, definice prostoru vztažená zde k Bachtinovu idylickému chronotopu je diskutabilní, její interpretace Srpnové neděle je střídavě nápaditá a naivní („distraktory“). Jako by se jen obtížně vyrovnávala s požadavky a možnostmi jiných literárních druhů, totiž prózy a dramatu. Mám za to, že snad právě tato skutečnost přispěla k dojmu částečné roztržitosti práce – a jako vedoucí беру vinu za to, že jsem autorku v jejím rozletu včas nezastavil, částečně na sebe.

Omluvou mi snad může být radost, kterou učitel zažívá vždy při sledování studenta zjevně zaujatého, pokorného před básnickým textem, ale přesto překypujícího originálními nápady a jemnými i přesnými interpretačními postřehy. Alžběta Stančáková takovým studentem byla, a její práci proto rád doporučuji k obhajobě.

5. 6. 2014

PhDr. Václav Vaněk, CSc.